

Český svaz
ochránců přírody

Výroční zpráva 2017

Obsah

Kdo jsme	1
Členové, základní organizace a jejich aktivity	2
Vedení ČSOP	6
Ochrana biodiverzity	10
Pozemkové spolky	14
Veřejná sbírka Místo pro přírodu	20
Národní síť záchranných stanic	22
Veřejná sbírka Zvíře v nouzi	27
Ekologická výchova	28
Ekocentra ČSOP	29
Projekt Poznej a chraň naši přírodu	32
Práce s dětmi a mládeží	32
Zlatý list	34
Ekologická olympiáda	35
NET4GAS Blíž přírodě	35
Uklidme svět, uklidme Česko!	37
Naše mokřady	39
Živé studánky	39
Setkání s přírodou	40
Živá zahrada	41
Oživení starých odrůd	41
Spolková činnost	42
Setkání členů a přátel ČSOP	43
Krása našeho domova	43
Zelená karta ČSOP	44
Poděkování	50
Hospodaření ČSOP v roce 2017	54
Rozvaha k 31. 12. 2017	55
Výkaz zisku a ztráty ke dni 31. 12. 2017	57
Summary, Zusammenfassung	60

Kdo jsme

Český svaz ochránců přírody (ČSOP) je spolek, jehož členy spojuje aktivní zájem o přírodu a životní prostředí. Naším posláním je ochrana a obnova přírody a krajiny, ekologická výchova a podpora trvale udržitelného života. Vznikli jsme v roce 1979, takže v roce, o kterém pojednává tato výroční zpráva, jsme oslavili už 38. narozeniny.

Naše rozmanitá činnost má jedno společné – odehrává se především v terénu. Pečujeme o přírodně zajímavá území a představujeme je veřejnosti, provádíme přírodovědné průzkumy a mapování, prostřednictvím stovek místních projektů se snažíme o zachování druhového bohatství živočichů a rostlin nejen na území České republiky. Nedílnou součástí našeho života je výchovná práce s dětmi a mládeží. Vzděláváme ale i dospělou veřejnost. V záchranných stanicích pečujeme o zraněné a jinak handicapované živočichy a snažíme se je vrátit do přírody. Účinně chráníme přírodu tím, že se aktivně účastníme rozhodování ve správních řízeních. Podílíme se i na ochraně kulturních památek a vyvíjíme celou řadu dalších aktivit. Nemalé finanční prostředky, které na uvedené činnosti seženeme, poskytujeme i jiným neziskovým organizacím.

Od většiny obdobně zaměřených organizací se odlišujeme tím, že těžištěm naší činnosti je práce dobrovolníků sdružených v několika stovkách základních organizací, které mají vlastní právní osobnost.

Jsme členy IUCN (Světového svazu ochrany přírody) a Českého národního komitétu UNEP (Programu OSN pro životní prostředí).

Tato výroční zpráva popisuje pouze aktivity, které ČSOP v roce 2017 koordinoval celorepublikově. Nezahrnuje informace o pestré činnosti našich základních organizací a dalších organizačních složek ani aktivity regionálního či místního významu.

Členové, základní organizace a jejich aktivity

Mezi našimi členy jsou profesionální ochránci přírody, badatelé, zkušení dobrovolníci, ale především nadšenci, kteří prostě mají přírodu rádi.

V roce 2017 jsme registrovali **314 základních organizací (ZO)** s celkem **4 544 členy** (bez MOP), z toho bylo **5 organizací nových**. V kolektivech Mladých ochránců přírody (MOP) pracovalo dalších **1 692 členů**. Členů jednotlivců, registrovaných přímo u ústředí ČSOP, bylo celkem **600**, z toho **69 nových**. Český svaz ochránců přírody v roce 2017 tedy měl celkem **6 831 členů ČSOP**. V rámci kolektivního členství se při ČSOP registrovalo **6** spřátelených organizací.

Základní organizace ČSOP jsou po celém území ČR rovnoměrně rozmístěné, v Čechách jich je **207**, na Moravě a Slezsku **107**. Nejvíce (**53**) jich je ve Středočeském kraji, nejméně (**8**) v kraji Karlovarském.

Rozmanitou činnost ČSOP ilustruje následující tabulka, která uvádí nejčastější aktivity a počty základních organizací, které se jimi zabývaly:

Péče o krajinu a památky

Údržba maloplošných chráněných území	159
Údržba ekologicky významných nechráněných území	147
Zřizování a údržba územních systémů ekologické stability	45
Údržba zeleně	161
Péče o kulturní památky	44
Okrašlovací činnost	89

Druhová ochrana

Programy ochrany biodiverzity	135
Provádění přírodovědných průzkumů	128
Péče o handicapované živočichy	47
Záchranné chovy	12

Ochrana životního prostředí

Ochrana vod	96
Ochrana ovzduší	36
Problematika těžby nerostů a hornin	27
Problematika odpadů	54
Lesní hospodaření	60
Problematika dopravy	53
Zemědělství	68

Energetické úspory	28
Účast v EIA	17
Účast ve správních řízeních	85

Environmentální výchova

Systematická práce s kolektivem dětí a mládeže	78
Pořádání táborových pobytů v přírodě	81
Působení na neorganizované děti a mládež	162
Systematická práce s dětmi členů ZO	91
Pořádání kurzů, školení, seminářů v oblasti EVVO	77
Pořádání veřejně přístupných akcí a kampaní	202
Den Země	146
Uklidíme svět!	143
Provoz ekocentra, poradenského centra, infocentra	80
Provoz naučné stezky	109
Vydávání periodik	20
Vydávání ostatních/ neperiodických tiskovin	90

Ochrana společenských zvířat

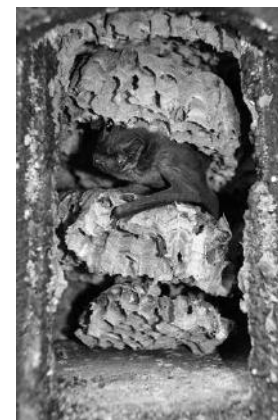
Provoz útulku pro společenská zvířata	16
---------------------------------------	----

Zpracováno dle údajů poskytnutých základními organizacemi.

V následující tabulce naleznete počty členů a základních organizací v jednotlivých krajích České republiky k 31. 12. 2017.

	počet ZO	členů v ZO	členů v MOP	členů při ÚVR	celkem členů
Hl. m. Praha	31	454	261	155	870
Jihočeský kraj	16	232	81	31	344
Jihomoravský kraj	31	440	46	76	562
Karlovarský kraj	8	115	54	13	182
Kraj Vysočina	15	266	111	24	401
Královéhradecký kraj	14	180	56	32	268
Liberecký kraj	17	250	155	22	427
Moravskoslezský kraj	27	381	57	51	489
Olomoucký kraj	22	328	90	25	443
Pardubický kraj	21	304	82	19	405
Plzeňský kraj	17	270	210	26	506
Středočeský kraj	53	790	303	65	1158
Ústecký kraj	15	234	105	25	364
Zlínský kraj	27	300	81	31	412
mimo ČR	0	0	0	5	5
CELKEM	314	4 544	1 692	600	6 836

Zpracováno dle údajů poskytnutých základními organizacemi během každoročních registrací.

Vedení ČSOP

V roce 2017 pracovaly ústřední orgány ČSOP v tomto složení:

Předseda ČSOP

Libor Ambrozek (ČSOP Kyjov)

Výkonný místopředseda ČSOP

Karel Kříž (ČSOP Vlašim)

Předseda Ústřední kontrolní a revizní komise ČSOP

Karel Ferschmann (ČSOP Radnice) – do června 2017

Ústřední výkonná rada ČSOP

Josef Cach (ČSOP – Záchránná stanice a ekocentrum „Pasíčka“)

Yvonna Gaillyová (ČSOP Veronica)

Daniel Horáček (ČSOP při Správě CHKO Jizerské hory)

Jakub Hromas (ČSOP Šumava)

Václav Izák (ČSOP Pozemkový spolek Hády)

Jiří Janál (ČSOP Via Hulín)

Luděk Kostelník (ČSOP Odry)

Karel Kredba (ČSOP Valašské Meziříčí)

Jiří Kučera (ČSOP Hostivice)

Jitka Loubová (ČSOP Botič – Rokytka)

Václav Lupínek (ČSOP Alter Meles)

Petr Orel (ČSOP Nový Jičín)

Petr Pelikán (ČSOP Spálené Poříčí)

Milan Petr (ČSOP Zásmyky)

Jaroslav Podhorný (ČSOP Hořepník)

Jiří Rous (ČSOP Teplice – Fergunna)

Jitka Říhová (ČSOP Bílé Karpaty)

Petra Steidlová (ČSOP Morava)

Daniel Šatra (ČSOP Kulíšek)

Martin Šilhán (ČSOP Kulíšek)

Libor Tandler (ČSOP Oriolus)

Lukáš Tůma (ČSOP Střední Brdy)

Vlastislav Vlačíha (ČSOP Launensia)

Václav Záruba (ČSOP Orlice)

Jozef Zetěk (ČSOP Kněžice)

Ústřední kontrolní a revizní komise

Marie Cachová (ČSOP – Záchraná stanice a ekocentrum „Pasíčka“)

Marek Lempochner (ČSOP Vlašim)

Předsedové odborných komisí

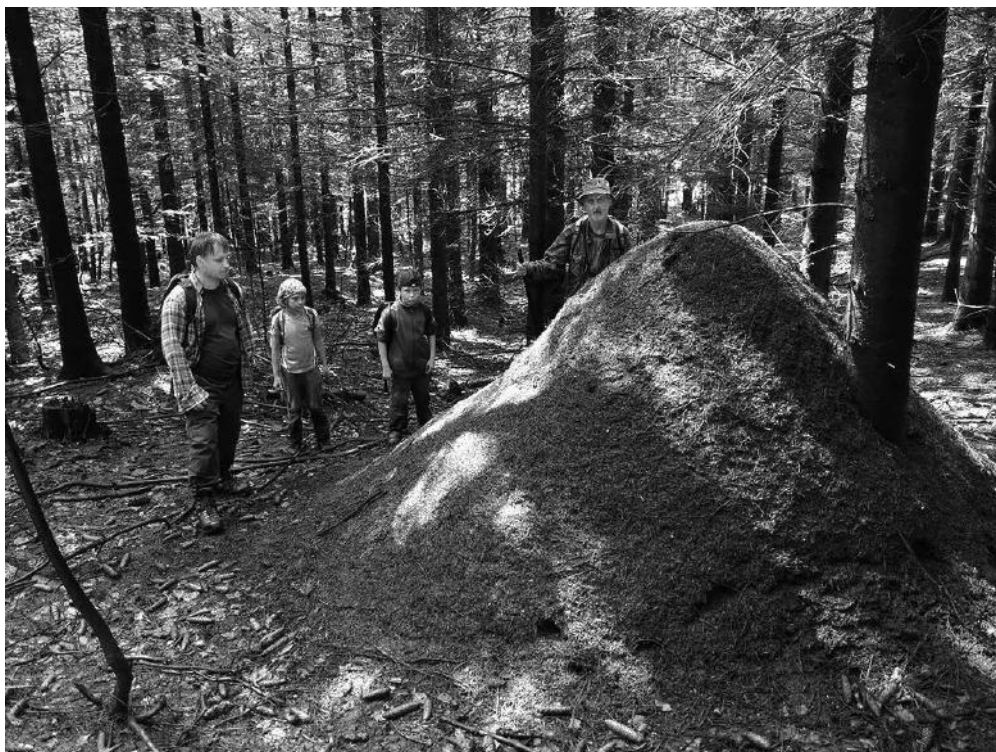
Komise ochrany přírody: **Jakub Hromas**

Komise ekologické výchovy: **Jozef Zetěk**

Komise zahraničních vztahů: **Václav Izák**

Předsednictvo ÚVR ČSOP

Sedmičlenné předsednictvo je vždy tvořené předsedou ČSOP, výkonným místopředsedou ČSOP a dále pak členy zvolenými z řad členů ÚVR ČSOP: **Yvonna Gaillyová, Jakub Hromas, Václav Izák, Jiří Kučera, Petr Pelikán.**

Kancelář ČSOP

Ústřední výkonná rada si pro profesionální zajištění základních činností ČSOP zřizuje svou Kancelář. Ta v roce 2017 pracovala v následujícím složení:

Kateřina Adámková – koordinátorka Ekocenter ČSOP, programu Blíž přírodě a kampaně Setkání s přírodou, koordinátorka projektu Poznej a chraň naši přírodu!

Jan Chvátal – zástupce ředitele Kanceláře pro práci s členskou základnou

Radek Janoušek – zodpovědný za propagaci kampaně Uklidme svět, uklidme Česko

Martina Kišelová – koordinátorka obou veřejných sbírek a práce s dárci

Miroslav Kubásek – zodpovědný za web kampaně Uklidme svět, uklidme Česko

Kateřina Landová – koordinátorka kampaně Uklidme svět, uklidme Česko a programu Podpora biodiverzity ve firemních areálech

Martin Lípa – koordinátor projektu Oživení starých odrůd

Dita Michaličková – administrativní zajištění chodu Kanceláře, prodeje, koordinace zahraničních vztahů (od června)

Jana Michálková – registrace základních organizací a práce se členskou základnou

Petra Milerová – koordinátorka projektů EHP fondů a vedoucí knihovny (do června)

Jan Moravec – zástupce ředitele Kanceláře pro odborné programy, koordinace programu pozemkových spolků a kampaně Místo pro přírodu, šéfredaktor časopisu Krása našeho domova

Zdeňka Nezmeškalová – koordinátorka programu Národní síť záchraných stanic

Simona Součková – administrativní zajištění chodu Kanceláře, prodeje, koordinace zahraničních vztahů (do června)

Petr Stýblo – ředitel Kanceláře, fundraiser, koordinátor PR a programu Živá zahrada, servis pro ÚVR

Martin Třešňák – koordinátor Národního programu Ochrana biodiverzity a Naše mokřady

Eva Vadászová – administrace programu pozemkových spolků

Čestná rada ČSOP

Čestná rada ČSOP pomáhá rozvíjet, propagovat a prosazovat činnost a zájmy ČSOP.

Má toto složení:

Prof. RNDr. Bedřich Moldan, CSc. (předseda)

† **Doc. RNDr. Karel Hudec, DrSc., Prof. Ing. Jan Jeník, CSc.,**

Prof. RNDr. Pavel Kindlmann, DrSc., Čestmír Klos, Ing. Vojtěch Kodet, RNDr. Jiří Kulich,

RNDr. Jan Květ, CSc., RNDr. Ladislav Miko, Ph.D., JUDr. Svatomír Mlčoch,

Ing. Jiří Oliva, RNDr. František Pelc, Ing. Pavel Pešout, Bc. Stanislav Rampas,

RNDr. Jitka Seitlová, PhDr. Vladimír Špidla, Ing. Jaroslav Ungerman, CSc.,

Ing. František Urban

Ochrana biodiverzity

Zachování a obnova druhové rozmanitosti, péče o cenné biotopy či podpora ohrožených druhů rostlin a živočichů patří mezi základní poslání našeho svazu. Z velké části tyto aktivity zastřešujeme Národním programem Ochrana biodiverzity. Jádrem tohoto programu je tradiční otevřené výběrové řízení na podporu drobných lokálních a regionálních projektů v ochraně biodiverzity. 94 organizačních článků ČSOP a dalších nevládních organizací přihlásilo v roce 2017 do tohoto řízení celkem 257 projektů. Projekty posoudila a zhodnotila Komise ochrany přírody ČSOP společně s odbornými garanty jmenovanými pro jednotlivé podprogramy.

Vybraných **209 projektů (87 organizací)** jsme následně podpořili částkou přesahující **3 600 000 Kč**.

Podpořené projekty se týkaly následujících **7 oborů činností**:

- Mapování výskytu určitého druhu a skupin druhů, zejména kriticky a silně ohrožených
- Monitoring/podrobné mapování určité lokality
- Praktická opatření k zachování / obnově biotopů jednotlivých druhů či skupin
- Praktická opatření vedoucí k podpoře jednotlivých druhů či skupin živočichů
- Příprava sadbového materiálu a výsadby a péče o ohrožené druhy dřevin, včetně krajových odrůd ovocných dřevin, tvorba regionálních lučních směsí
- Seznamování veřejnosti s druhovou rozmanitostí a s možnostmi její ochrany a podpory
- Neadresná propagace ochrany druhu, skupiny druhů či biotopu pomocí informování široké veřejnosti o ohrožení a o možnostech aktivní ochrany

Podpořené projekty byly zaměřeny například na mapování výskytu orchidejí, vzácnějších druhů ptáků, obojživelníků nebo starých krajových odrůd ovocných dřevin. Kromě mapování, které přináší cenné informace pro ochranu přírody, byly realizovány rozmanité podpůrné činnosti určené pro vybrané druhy rostlin a živočichů. Byly tak například čištěny, opravovány a nově instalovány hnízdní podložky a budky pro dravé či zpěvné ptáky, sovy, čápy či netopýry. V období tahu obojživelníků se podařilo zabezpečit řadu úseků silnic a přenést přes ně tisíce jedinců. Dále třeba vzniklo několik nových tůní, pro plazy byla budována líhniště atd. Důležitou součástí programu je také osvětová a propagační činnost. V rámci ní proběhly exkurze pro veřejnost na přírodně cenné lokality a vznikla řada nových publikací.

Realizaci programu Ochrana biodiverzity podpořily Ministerstvo životního prostředí částkou 3 000 000 Kč (rozhodnutí č. 1/17) a Lesy České republiky, s. p., generální partner programu, částkou 1 000 000 Kč.

Typy a počty podpořených projektů:

činnost	počet projektů	podpora Kč
Mapování výskytu určitého druhu a skupin druhů, zejména kriticky a silně ohrožených	69	904 710 Kč
Monitoring/podrobné mapování určité lokality	30	468 900 Kč
Praktická opatření k zachování/obnově biotopů jednotlivých druhů či skupin	27	612 200 Kč
Praktická opatření vedoucí k podpoře jednotlivých druhů či skupin živočichů	32	574 400 Kč
Příprava sadbového materiálu a výsadby a péče o ohrožené druhy dřevin, včetně krajových odrůd ovocných dřevin, tvorba regionálních lučních směsí	14	270 000 Kč
Seznamování veřejnosti s druhovou rozmanitostí a s možnostmi její ochrany a podpory	26	397 360 Kč
Neadresná propagace ochrany druhu, skupiny druhů či biotopu pomocí informování široké veřejnosti o ohrožení a o možnostech aktivní ochrany	9	367 070 Kč
Garantské koordinační projekty	2	98 000 Kč
Celkem projektů	209	3 692 640 Kč

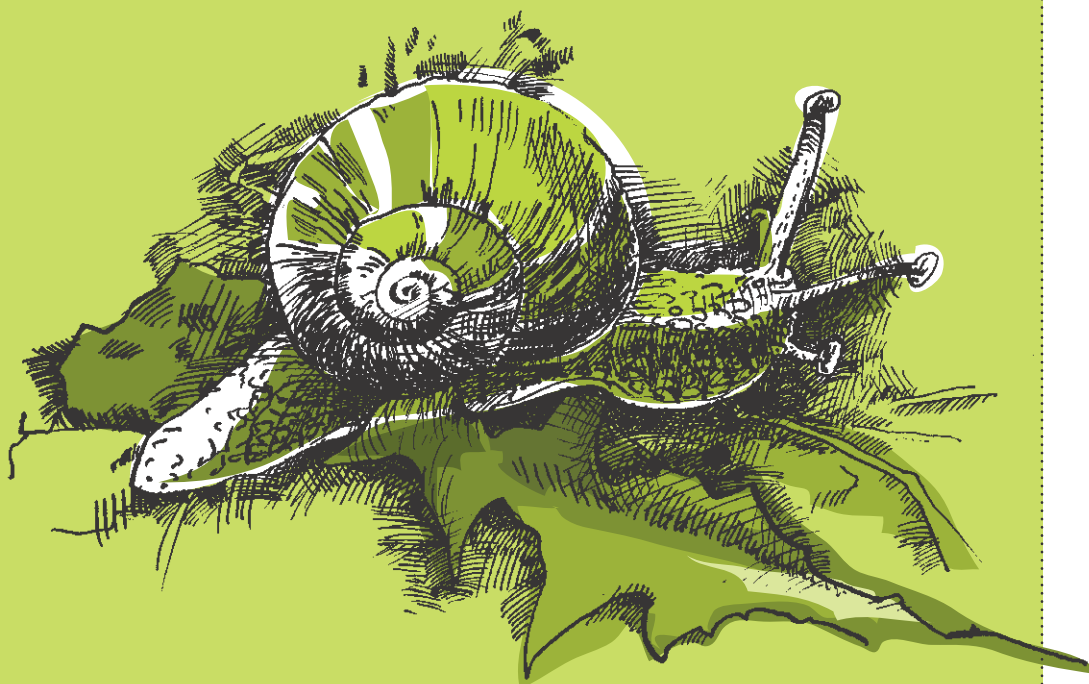
Hodnocení projektů a odborné zázemí programu Ochrana biodiverzity zajišťovali garanti jednotlivých oborů:

obor	odborný garant	obor	odborný garant
motýli	Libor Dvořák	netopýři	Mojmír Vlašín
vážky	Martin Waldhauser	velké šelmy	Barbora Krchňáková Telnarová
čmeláci, včely	Miroslav Pavelka	lesní byliny	Václav Somol
lesní hmyz	Ivan Horčíčko	ohrožené a chráněné nelesní byliny	Petr Karlík
hmyz	Filip Trnka	invazivní druhy rostlin	Květa Morávková
raci a vodní ekosystémy	Miloš Holzer	ohrožené druhy dřevin	Karel Kříž
ryby a kruhoústí	Lubomír Hanel	krajové odrůdy ovocných dřevin	Martin Lípa
obojživelníci a mokřadní ekosystémy	Jaromír Maštera	houby	Jiří Polčák
plazi	Blanka Mikátová	biodiverzita okolí lidských sídel	Petr Stýblo
ptáci zemědělské krajiny	Daniel Křenek	management lokalit soustavy Natura 2000	Martin Dušek
dravci a sovy	Petr Orel		
ledňáček a skorec	Pavel Čech		
čápi a ostatní brodiví	Stanislav Chvapil		
zpěvní ptáci, budky, doupné stromy	Jaroslav Koleček		

Pozemkové spolky

Myšlenka pozemkových spolků stojí na předpokladu, že nejlépe může cenné lokality či objekty ochránit rozumný vlastník. Nevládání organizace proto s vlastníky uzavírají dlouhodobé smlouvy o spolupráci, cenné lokality si pronajímají nebo se přímo jejich vlastníky stávají. Tento způsob ochrany přírodního a kulturního dědictví je ve světě velmi rozšířen. U nás má sice také starou tradici, bohužel však násilně přerušenu. Novodobá historie se tak datuje od poloviny 90. let. Český svaz ochránců přírody na sebe převzal úlohu Národního pozemkového spolku – tedy koordinátora a zastřešovatele celého hnutí pozemkových spolků. Od roku 1998 v rámci jednoho ze svých národních programů pozemkové spolky podporujeme, pozemkospolkové myšlenky propagujeme a zároveň dohlížíme na zachování důvěryhodnosti pozemkospolkového hnutí v očích veřejnosti.

V čele programu stojí Rada národního pozemkového spolku.

V roce 2017 pracovala v tomto složení:

Pavel Bureš (Národní památkový ústav)

Jiří Francek (Nadace Partnerství) – od dubna

Václav Izák (ÚVR ČSOP)

Miroslav Janík (Pozemkový spolek KOSENKA)

Martin Kludys (Pozemkový spolek pro přírodu a památky Podblanicka)

Michal Krátký (Pozemkový spolek Sagittaria)

Jaromír Maštera (Pozemkový spolek Mokřady)

Jiří Rous (ÚVR ČSOP)

Tomáš Růžička (Nadace Partnerství) – do března

Jitka Říhová (Pozemkový spolek Čertoryje)

Petr Stloukal (Ministerstvo životního prostředí)

Jiří Stonawski (Lesy České republiky, s. p.)

Vlastislav Vlačiča – předseda Rady NPS (Pozemkový spolek Launensia)

Program je otevřený, jsou do něj tedy zapojené i neziskové subjekty mimo ČSOP.

Aktuální informace o hnutí pozemkových spolků, potřebné kontakty i veškeré dokumenty včetně podrobných zpráv o pozemkospolkovém dění najdou zájemci na webových stránkách <http://pozemkovespolky.csop.cz>. Zde uvádíme pouze nejzákladnější informace.

MŽP na tento program poskytlo dotaci v celkové výši **2 000 000 Kč** (rozhodnutí č. 7/17).

AKREDITACE

Jednou ze stěžejních činností programu je akreditace pozemkových spolků. V našem právním řádu není pojem pozemkového spolku ošetřen. Akreditace se proto snaží zabránit jeho zneužití. Akreditace je pro pozemkový spolek osvědčením, že splňuje všechna určená kritéria (existence dlouhodobých práv k pozemku, hospodaření na pozemku v zájmu ochrany přírodního a kulturního dědictví, dodržování etického kodexu pozemkových spolků) a pro jeho partnery zárukou důvěryhodnosti.

V roce 2017 bylo akreditováno 60 pozemkových spolků.

Pozemkový spolek Anthericum	Občanské sdružení Anthericum
Pozemkový spolek Berkut	ČSOP Berkut
Pozemkový spolek Botič – Rokytka	ČSOP Botič – Rokytka
Pozemkový spolek Buchlovice	ČSOP Buchlovice
Pozemkový spolek Cieszynianka	ČSOP Cieszynianka
Pozemkový spolek Čertoryje	ČSOP Bílé Karpaty
Pozemkový spolek Čmelák	Čmelák – Společnost přátel přírody
Pozemkový spolek Denemark	Denemark
Pozemkový spolek Domov	ČSOP Jeseník nad Odrou
Pozemkový spolek Gallinago	Pobočka České společnosti ornitologické na Vysočině
Pozemkový spolek Hády	ČSOP Pozemkový spolek Hády
Pozemkový spolek Hamerský potok	Hamerský potok, z. s.

Pozemkový spolek Hasina	ČSOP Hasina Louny
Pozemkový spolek Huslík	ČSOP Polabí
Pozemkový spolek Chaloupky	ČSOP Kněžice
Pozemkový spolek Jílové	Okrašlovací spolek v Jílovém u Prahy
Pozemkový spolek Kladensko	ČSOP Kladensko
Pozemkový spolek Koniklec	ČSOP Koniklec
Pozemkový spolek Kosenka pro přírodu, krajinu a památky Valašskoklobucka	ČSOP KOSENKA
Pozemkový spolek Krušnohoří	ČSOP Klíny
Pozemkový spolek Květokras	Boskovštejn – místo pro život
Pozemkový spolek Launensia	ČSOP Launensia
Pozemkový spolek Lednice	ČSOP Lednice
Pozemkový spolek Lunaria	O. s. Lunaria
Pozemkový spolek Meluzína	Ekologické centrum Meluzína – Regionální centrum Asociace Brontosaura
Pozemkový spolek Mokřady	Mokřady – ochrana a management, z. s.
Pozemkový spolek Mokřady a louky Liberecka	ČSOP Armillaria
Pozemkový spolek Morava	ČSOP Morava
Pozemkový spolek Mravenec	ČSOP – SEV Mravenec
Pozemkový spolek NATURA	ČSOP Ekochoch
Pozemkový spolek Niva	Pozemkový spolek Niva
Pozemkový spolek Pobečví	ČSOP Lipník nad Bečvou

Pozemkový spolek Podbeskydí	ČSOP Kunčice pod Ondřejníkem
Pozemkový spolek Podještědí	ČSOP Podještědí
Pozemkový spolek Pražská pastvina	ČSOP Ekologická servisní organizace
Pozemkový spolek Predmost	Spolek Predmostensis, z. s.
Pozemkový spolek pro přírodu a památky Podblanicka	ČSOP Vlašim
Pozemkový spolek Prostějovsko	ČSOP RS Iris
Pozemkový spolek Radnice	ČSOP Radnice
Pozemkový spolek Sagittaria	Sagittaria – sdružení pro ochranu přírody střední Moravy
Pozemkový spolek Salamandr	ČSOP Salamandr
Pozemkový spolek Sázava	ČSOP Sázava
Pozemkový spolek Severák	Jizersko-ještědský horský spolek, o. s.
Pozemkový spolek Silvatica	ČSOP Silvatica
Pozemkový spolek Slavkovského lesa	ČSOP Kladská
Pozemkový spolek Sorbus	Sorbus
Pozemkový spolek Sv. Blažej	Cesta z města
Pozemkový spolek Šance pro draha	VAVÁKY, o. s.
Pozemkový spolek Šumava	ČSOP Šumava
Pozemkový spolek Vladař	ČSOP Alter Meles

Pozemkový spolek Vulkán	ČSOP Františkovy Lázně
Pozemkový spolek Zamenis	Spolek Zamenis
Pozemkový spolek Zázmoníky	Sdružení pro venkov, z. s.
Pozemkový spolek Zvoneček	ČSOP Zvoneček
Pozemkový spolek Žabí ráj	Muzeum přírody Český ráj
Pozemkový spolek Žďánický les	ČSOP Žďánický les
Velkojaroměřský pozemkový spolek	ČSOP JARO Jaroměř

INFORMACE A SETKÁVÁNÍ

Průběžné vzdělávání pozemkových spolků, pomoc pozemkovým spolkům s odbornými problémy a vzájemnou výměnou zkušeností a informací mezi pozemkovými spolky považujeme za stěžejní část programu.

Vybrané aktivity roku 2017:

Pravidelné **Výroční setkání pozemkových spolků** s řadou odborných seminářů a s terénní exkurzí jsme pořáдали **7.–8. 4. 2017 ve Vlašimi**.

Pokračovala **bezplatná právní pomoc** pro všechny akreditované pozemkové spolky a realizátory projektů při sestavování smluv, majetkových nejasnostech a dalších „pozemkospolkových“ právních problémech, stejně jako **hromadné pojištění zodpovědnosti za škody způsobené třetím osobám**. Dále měly pozemkové spolky možnost **pojistit svůj majetek** v rámci naší hromadné pojistky. (Obě pojištění se týkají nejen pozemkových spolků, ale i všech pobočných spolků ČSOP.)

FINANČNÍ PODPORA VZNIKU A ROZVOJE POZEMKOVÝCH SPOLKŮ

V rámci otevřeného výběrového řízení na podporu projektů vzniku a rozvoje pozemkových spolků, financovaného tradičně **Ministerstvem životního prostředí**, jsme v roce 2017 podpořili realizaci **32 projektů** částkou **1 330 000 Kč**.

VEŘEJNÁ SBÍRKA MÍSTO PRO PŘÍRODU

Cílem kampaně Místo pro přírodu je získání finančních prostředků pro výkupy přírodně cenných pozemků, kterým hrozí nebezpečí (vykácení lesa, odvodnění mokřadu, rozorání květnaté louky) a dále pozemků vhodných k „návratu přírody“ (revitalizace vodních toků, výsadba biocenter a biokoridorů). Vedlejším, ovšem neméně důležitým efektem kampaně je také popularizace myšlenky pozemkových spolků a možnosti ochrany přírodního a kulturního dědictví prostřednictvím vlastnických vztahů mezi širokou veřejností.

Současně s centrální sbírkou probíhaly také lokální kampaně: „**Zachraň les**“, organizovaná ČSOP KOSENKA, jejímž cílem je vytvoření „soukromé lesní rezervace“ Ščůrnica v Bílých Karpatech; „**Obnova luk v Pomoraví**“, organizovaná ČSOP Bílé Karpaty; výkup pozemků na lokalitě Zbytka, organizovaný ČSOP JARO Jaroměř.

V roce 2017 se nám podařilo ve sbírce vybrat **2 092 976 Kč** a vykoupit **11 pozemků** o celkové výměře **2,4053 ha** a různě velké podíly na **39 pozemcích** o celkové výměře **6,8184 ha**. Výkupy proběhly na pěti lokalitách:

Bělá: 1 pozemek (0,0187 ha)

Kamenec: 2 pozemky (0,4621 ha)

Ščůrnica: 1 celý pozemek (1,2734 ha) a 1/2 podíl na 9 pozemcích (3,7116 ha)

Vlčí hrdlo: 5/6 podíl na 2 pozemcích (0,9164 ha) a 1/2 podíl na 2 pozemcích (0,9195 ha)

Zázmoníky: 7 celých pozemků (0,6511 ha) a podíly na dalších 26 pozemcích (1,2709 ha)

Konto veřejné sbírky je **9999922/0800**, bližší informace lze nalézt na **www.mistoproprirodu.cz** a na **facebookové stránce Místo pro přírodu**.

Národní síť záchranných stanic

Pomoc zraněným či jinak handicapovaným živočichům, ale i osvěta o tom, co lidé divokým zvířatům úmyslně či nevědomky způsobují, jak tomu zabránit nebo alespoň vzniklé škody minimalizovat – to vše je posláním záchranných stanic pro volně žijící živočichy.

Národní síť záchranných stanic, kterou v roce 1998 založil Český svaz ochránců přírody, zajišťuje pomoc zvířatům v nouzi na území celé České republiky. Její součástí bylo v roce 2017 celkem 33 záchranných stanic. Každá ze sdružených stanic spravuje území, na kterém je nalezeným handicapovaným živočichům povinná poskytnout komplexní péči – první pomoc, zajištění veterinárního ošetření, léčbu a rehabilitaci a v ideálním případě vypuštění zpět do volné přírody. Část živočichů, jejichž návrat do přírody již není možný, slouží k ekologické výchově a osvětě.

V čele této sítě stojí Rada Národní sítě záchranných stanic. V roce 2017 pracovala v tomto složení:

Josef Cach (ZS Pasíčka)

David Fuka (Ministerstvo životního prostředí)

Jiří Kruml (Ministerstvo zemědělství)

Karel Kříž (ÚVR ČSOP)

Karel Makoň (ZS Plzeň)

Petr Orel (ZS Bartošovice) – předseda Rady NSZS

Petr Starý (ZS Kladno)

Lenka Tomášková (AOPK ČR)

Luboš Vaněk (ZS Huslík)

Stanice sdružené v Národní síti záchranných stanic v r. 2017

členská stanice	organizace	působnost
Soos	Městské muzeum Františkovy Lázně	Aš, Cheb, Sokolov
Drosera	Drosera, z. s.	Karlovy Vary, Kraslice, Ostrov
Tachov	ČSOP-TOS záchranná stanice v Tachově	Mariánské Lázně, Stříbro, Tachov
Rokycany	ČSOP Rokycany	Beroun, Hořovice, Rokycany
Plzeň	Dobrovolný ekologický spolek – ochrana ptactva	Domažlice, Horšovský Týn, Kralovice, Nýřany, Plzeň
Spálené Poříčí	ČSOP Spálené Poříčí	Blovice, Horažďovice, Klatovy, Nepomuk, Přeštice, Stod, Sušice
Chomutov	Podkrušnohorský zoopark Chomutov	Chomutov, Kadaň, Podbořany
Falco	ČSOP ZS Falco	Bílina, Česká Lípa, Děčín, Litoměřice, Litvínov, Louny, Lovosice, Most, Nový Bor, Roudnice nad Labem, Rumburk, Teplice, Ústí nad Labem, Varnsdorf, Žatec
Liberec	Centrum pro zvířata v nouzi při ZOO Liberec – Archa	Frýdlant, Liberec, Jablonec nad Nisou
Kladno	AVES	Kladno, Kralupy nad Vltavou, Mělník, Neratovice, Rakovník, Slaný, Černošice
Praha	Lesy hl. m. Prahy	Hlavní město Praha
Hrachov	Ochrana fauny ČR	Dobříš, Příbram, Sedlčany, Soběslav, Tábor, Votice
Huslík	ČSOP Polabí	Brandýs n. L. – S. Boleslav, Český Brod, Jičín, Kolín, Lysá nad Labem, Mladá Boleslav, Mnichovo Hradiště, Nymburk, Poděbrady
Vlašim	ČSOP Vlašim	Benešov, Čáslav, Humpolec, Kutná Hora, Pacov, Pelhřimov, Říčany, Vlašim
Makov	ČSOP Makov	Blatná, Milevsko, Písek, Strakonice, Vodňany
Ohrada	Jihočeská zoologická zahrada Hluboká nad Vltavou	České Budějovice, Český Krumlov, Dačice, Jindřichův Hradec, Kaplice, Trhové Sviny, Týn nad Vltavou
Klášteřec u Vimperka	Správa NP a CHKO Šumava	Vimperk, Prachatice, území NP Šumava
Třeboň	Český nadační fond pro vydru	Třeboň
Libštát	ČSOP Křižánky – Jičín	Hořice, Jilemnice, Nová Paka, Semily, Tanvald, Turnov, Železný Brod

Jaroměř	ČSOP JARO Jaroměř	Broumov, Dobruška, Dvůr Králové nad Labem, Hradec Králové, Jaroměř, Kostelec nad Orlicí, Náchod, Nové Město nad Metují, Nový Bydžov, Rychnov nad Kněžnou, Trutnov, Vrchlabí
Vrchlabí	Správa NP Krkonoše	území NP Krkonoše
Pasíčka	ČSOP – Záchranná stanice a ekocentrum „Pasíčka“	Hlinsko, Holice, Chrudim, Králíky, Litomyšl, Nové Město na Moravě, Pardubice, Polička, Přelouč, Ústí nad Orlicí, Velké Meziříčí, Vysoké Mýto, Žamberk, Žďár nad Sázavou
Vendolí	ČSOP Zelené Vendolí	Blansko, Boskovice, Bystřice nad Pernštejnem, Česká Třebová, Lanškroun, Moravská Třebová, Svitavy, Tišnov
Pavlov	Stanice Pavlov, o. p. s.	Havlíčkův Brod, Chotěboř, Jihlava, Moravské Budějovice, Náměšť nad Oslavou, Světlá nad Sázavou, Telč, Třebíč
Stránské	ČSOP Sovinecko	Bruntál, Litovel, Mohelnice, Olomouc, Přerov, Rýmařov, Šternberk, Uničov
Ruda	ČSOP Šumperk	Jeseník, Šumperk, Zábřeh
Brno	Ptačí centrum o. p. s.	Brno, Šlapanice
Jinačovice	Zoo Brno a stanice zájmových činností	Kuřim, Rosice
Buchlovice	ČSOP Buchlovice	Hodonín, Holešov, Kroměříž, Kyjov, Luhačovice, Otrokovice, Uherské Hradiště, Uherský Brod, Valašské Klobouky, Veselí nad Moravou, Vizovice, Zlín
Němčice	ČSOP Haná	Bučovice, Konice, Prostějov, Slavkov u Brna, Vyškov
Rajhrad	Záchranná stanice pro dravé ptáky Rajhrad	Hustopeče, Ivančice, Židlochovice, Znojmo, Břeclav, Mikulov, Moravský Krumlov, Pohořelice
Bartošovice	ČSOP Nový Jičín	Bílovec, Bohumín, Bystřice pod Hostýnem, Český Těšín, Frenštát pod Radhoštěm, Frýdek-Místek, Frýdlant nad Ostravicí, Havířov, Hlučín, Hranice, Jablunkov, Karviná, Kopřivnice, Kravaře, Krnov, Lipník nad Bečvou, Nový Jičín, Odry, Opava, Orlová, Ostrava, Rožnov pod Radhoštěm, Třinec, Valašské Meziříčí, Vítkov, Vsetín

Záchranné stanice v roce 2017 přijaly celkem **22 537 handicapovaných volně žijících živočichů 237 druhů**, z toho 152 jedinců 23 kriticky ohrožených druhů, 3 033 jedinců 62 druhů silně ohrožených a 2 198 jedinců 26 druhů ohrožených. Nejčastěji přijímaným savcem byl ježek západní (2 321 jedinců), netopýr rezavý (1 211), ježek východní (901) a netopýr hvízdavý (814). Z ptáků bylo přijato nejvíce poštolek obecných (1 606), kosů černých (1 332), kachen divokých (971) a rorýsů obecných (801).

Ještě v roce 2017 se podařilo **vypustit zpět do přírody 56 % přijatých zvířat**, část pak buď zůstala v léčení do roku 2018, nebo se je vyléčit nepodařilo. 34 % přijatých zvířat přes veškerou péči uhynulo nebo muselo být utraceno. Někteří trvale handicapovaní jedinci zůstali ve stanicích k expozičním účelům a pro potřeby environmentální výchovy. Do záchranných sta-

nic se nejčastěji dostávala mláďata (39 % všech příjmů), zvířata zraněná dopravními prostředky, popálená elektřinou na sloupech vysokého napětí či ptáci po nárazu do skleněných stěn.

Neméně důležitou složkou činnosti záchranných stanic je ekologická výchova. Stanice spolupracovaly se školami všech stupňů, s domy dětí a mládeže, ekocentry i veřejností. V některých stanicích probíhaly odborné praxe studentů středních a vysokých škol. Řada stanic pořádala pro dětské kolektivy a veřejnost akce, jako jsou dny otevřených dveří, Den Země, Den zvířat, Vánoce ve stanici. Velmi oblíbené je veřejné vypouštění uzdravených zvířat, pořádané i několikrát do roka, či osvěta prostřednictvím informačních tabulí o příčinách zranění přímo v areálech záchranných stanic. Pozitivní ohlasy sklízí aplikace Zvíře v nouzi pro „chytré telefony“, která významně usnadňuje nálezcům volně žijících zvířat v nouzi kontaktovat místně příslušnou záchrannou stanici.

Český svaz ochránců přírody získal v roce 2017 pro záchranné stanice Národní sítě dotaci necelých **12 milionů Kč** z Programu péče o krajinu **Ministerstva životního prostředí** a dotaci **4,5 milionu Kč** od **Ministerstva zemědělství**. Přerozdělené prostředky činily asi **1/4 nákladů** potřebných na kvalitní činnost záchranných stanic. Díky **půlmilionové podpoře** od **Lesů ČR, s. p.**, proběhly v **devíti záchranných stanicích rekonstrukce či dostavby** chovatelských a provozních objektů.

VEŘEJNÁ SBÍRKA ZVÍŘE V NOUZI

Cílem kampaně Zvíře v nouzi je upozornit na finanční náročnost péče o poraněná volně žijící zvířata a dát tak možnost veřejnosti aktivně se zapojit a přispět subjektům, které tuto péči provádějí. Dalším cílem kampaně je informovat veřejnost o příčinách poranění zvířat.

Veřejnost může přispívat buď formou darů zaslaných na **sbírkový účet 33553322/0800**, nebo zasláním **dárcovské SMS** ve tvaru **DMS ZVIREVNOUZI** či **DMS TRV ZVIREVNOUZI** na telefonní číslo **87 777**. Dárci mohou jak na účet, tak formou DMS přispívat i přímo konkrétní záchranné stanici. Sběrka se týká pouze stanic provozovaných neziskovými subjekty.

V roce 2017 dárci sbírky Zvíře v nouzi přispěli na záchranu zvířat celkem **2 439 875 Kč** a z toho prostřednictvím **DMS 199 520 Kč**.

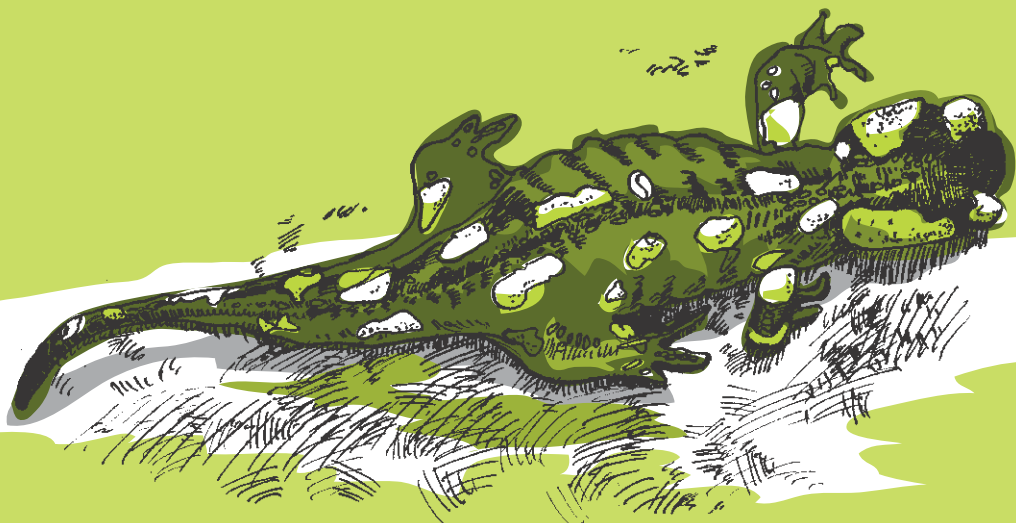
Národní síť záchranných stanic velkou měrou v roce 2017 podpořila **Nadace Martina Romana – program Čtení pomáhá**. Mezi neopomenutelné partnery sbírky Zvíře v nouzi patří **Fórum dárců**. Během roku mohli dárci přispět na sbírku Zvíře v nouzi prostřednictvím aplikace **Melinda** od **České spořitelny**.

Tak jako každým rokem jsme zorganizovali s pravidelnými dárci jarní a podzimní návštěvu záchranných stanic. Na jaře nás uvítali v nově otevřené stanici v Třeboni, na podzim jsme s dárci zajeli do Pavlova. Vřelá přivítání i bohatý program svědčí o vděčnosti stanic pravidelným dárcům, kteří si jejich osobní podpory velmi váží.

Podrobnosti a potřebné aktuální informace včetně mapy záchranných stanic a kontaktů na ně jsou uvedeny na webu **www.zvirevnouzi.cz** a na facebookové stránce **Zvíře v nouzi**.

Ekologická výchova

EKOCENTRA ČSOP

Nedílnou součástí prakticky všech našich aktivit je výchovné působení na veřejnost. Zařízení ČSOP, která tuto výchovu cíleně provádějí, se nazývají Ekocentra ČSOP.

Ekocentra jsou zřizována základními organizacemi, zájmovými nebo regionálními sdruženími ČSOP. Jejich posláním je environmentální vzdělávání, výchova a osvěta. Mezi hlavní činnosti ekocenter patří spolupráce se školami, organizování akcí pro veřejnost, pořádání soutěží a exkurzí, vydávání publikací a materiálů, ekoporadnictví, spolupráce se státní správou a samosprávou aj.

Akreditace ekocenter ČSOP

Podle charakteru činnosti ČSOP akredituje ekocentra jako osvětová, výuková, vzdělávací nebo poradenská (ekoporadny). Jedno ekocentrum přitom může být akreditováno ve více z těchto činností.

Ekocentrum osvětové – hlavní činností je pořádání akcí pro veřejnost (např. Den země, Vítání ptačího zpěvu, Uklidme svět), přednášek, výstav, exkurzí aj.

Ekocentrum výukové – je specializováno na ekovýchovné výukové programy pro děti a studenty ve školách a dětských oddílech.

Ekocentrum vzdělávací – pořádá semináře, workshopy a školení pro pedagogické pracovníky, zaměstnance veřejné správy, členy neziskových organizací apod.

Ekocentrum poradenské – jedná se o ekoporadnu, kde jsou zodpovídány dotazy a poskytovány konzultace širokému spektru klientů.

V roce 2017 bylo akreditováno 46 Ekocenter ČSOP:

název ekocentra	místo působení	osvětové	výukové	vzdělávací	poradenské
Bečovská botanická zahrada	Bečov nad Teplou	x	x	x	
Centrum Ekologické výchovy Rokycany	Rokycany	x	x		x
Centrum Veronica Hostětín	Hostětín	x	x	x	
CEV Kladno	Brandýsek	x	x		x
Dům ochránců přírody	Praha 4	x	x		x
Dům přírody Blaníku	Kondrac	x			
Ekocentrum Armillaria	Liberec	x	x	x	
Ekocentrum Botič-Rokytky	Praha 10	x			
Ekocentrum Červenka	Česká Třebová	x	x		
Ekocentrum ČSOP Bílé Karpaty	Veselí nad Moravou	x		x	x
Ekocentrum ČSOP Klíny	Klíny	x	x	x	x
Ekocentrum ČSOP Ostrava	Ostrava	x			
Ekocentrum Huslík	Poděbrady	x	x		x
Ekocentrum Chaloupky	Kněžice	x			

Ekocentrum Chodováčků	Chodov	x	x		
Ekocentrum Iris	Prostějov	x	x		x
Ekocentrum Javorníček	Valašské Meziříčí	x	x		x
Ekocentrum Klenice	Mladá Boleslav	x		x	
Ekocentrum Koniklec	Praha 3	x	x	x	x
Ekocentrum KOSENKA	Valašské Klobouky	x	x	x	x
Ekocentrum Makov	Písek	x			x
Ekocentrum Nyctalus	Praha 10	x	x		
Ekocentrum Orlice	Třebechovice pod Orebem	x	x		x
Ekocentrum Pasíčka	Proseč	x	x	x	x
Ekocentrum Podorlicko	Česká Třebová	x			
Ekocentrum Radhošť	Rožnov pod Radhoštěm			x	
Ekocentrum Radnice	Radnice	x			
Ekocentrum RS ČSOP Novojičínska	Blahutovice	x			x
Ekocentrum Říčany	Říčany	x	x	x	x
Ekocentrum Spálené Poříčí	Spálené Poříčí	x	x		x
Ekocentrum Strakonice	Strakonice	x			
EkoCentrum vDomě	Praha 10	x			
Ekocentrum Zelené Vendolí	Vendolí		x	x	
Ekocentrum ZO ČSOP Buchlovice	Buchlovice			x	x
Ekoinfocentrum ZO ČSOP	Jihlava	x		x	x
Ekologická poradna Veronica	Brno	x		x	x
Ekostředisko mládeže Jelenice	Pozořice	x			
Lamacentrum Hády	Brno	x	x		x
Návštěvnícké středisko Vodní dům	Trhový Štěpánov	x	x		
Podblanické ekocentrum ČSOP Vlašim	Vlašim	x	x		x
Podbrdské ekocentrum Fabián	Příbram	x			
Poznáním k ochraně	Praha 8	x		x	
Stanice ekologické výchovy Ciconia	Roudnice nad Labem	x			x
Středisko ekologické výchovy Mravenec	Pelhřimov	x	x		x
Šumavské ekocentrum	Vimperk	x			x
Valašské ekocentrum	Valašské Meziříčí	x	x	x	x

PROJEKT POZNEJ A CHRAŇ NAŠÍ PŘÍRODU

Na činnost vybraných Ekocenter v roce 2017 se nám podařilo obdržet dotaci od **Státního fondu životního prostředí** v rámci výzvy 7/2017 – Národního programu životního prostředí na projekt POZNEJ A CHRAŇ NAŠÍ PŘÍRODU! Vybraní odborní garanti vyškolili pracovníky Ekocenter ČSOP v sedmi tématech, která reprezentují činnost ČSOP a zároveň oslovují veřejnost či ji přímo aktivně zapojují. Byla zvolena tato témata: **Nebreč a přidej se!**; **Živá zahrada**; **Pomoc volně žijícím živočichům v nouzi**; **Uklidme svět, uklidme Česko a dejme odpadu druhou šanci**; **Péče o přírodně cenné lokality**; **Oživení starých odrůd ovocných dřevin**; **Voda v krajině**.

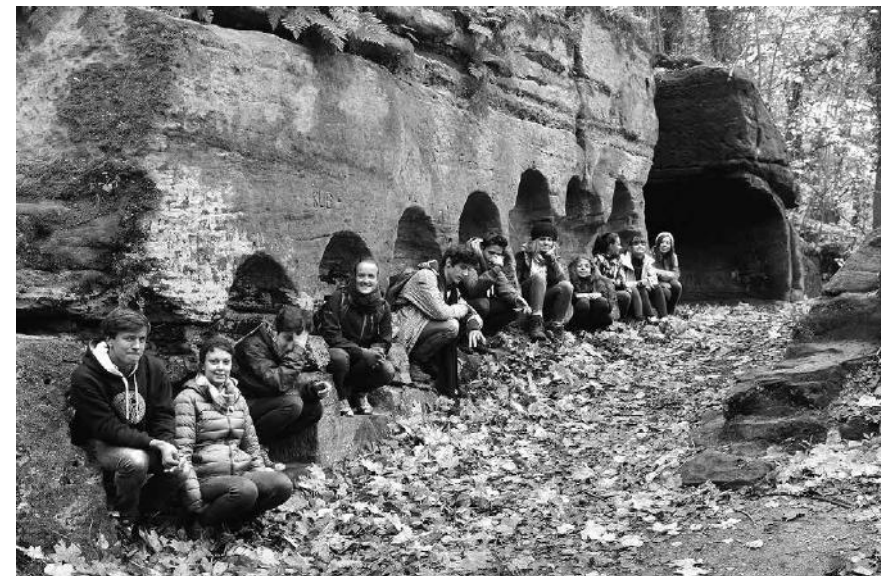
Lektoři **12 ekocenter**, kteří absolvovali třídní školení, pak pořádali jednotlivé semináře ve svých, případně sousedních krajích zaměřené na minimálně **3 vybraná témata**. Cílovou skupinou těchto seminářů byli zaměstnanci škol a školských zařízení, lektoři ekocenter, vedoucí dětských oddílů, zaměstnanci státní správy či členové základních organizací ČSOP.

Od října do ledna proběhlo **28 seminářů**, vždy po dvou v kraji. V únoru proběhl závěrečný hodnotící seminář, kterého se zúčastnili lektoři ekocenter, odborní garanti a koordinátoři projektu. Na tomto setkání si mezi sebou sdělili poznatky a zkušenosti, které v průběhu projektu nasbírali.

PRÁCE S DĚTMI A MLÁDEŽÍ

Práce s dětmi a mládeží v ČSOP má mnoho podob a rovin. Nejpodstatnější z nich tvoří činnost oddílů mladých ochránců přírody, běžně nazývaných mopíci. Jsou to kolektivy dětí a mládeže pracující celoročně při jednotlivých základních organizacích. Scházejí se pravidelně na schůzkách, pořádají výpravy do přírody, letní i zimní tábory, účastní se různých soutěží a mají řadu dalších rozmanitých aktivit.

V roce 2017 jsme registrovali 64 oddílů mladých ochránců přírody s celkovým počtem 1 608 dětí do 18 let, o které se staralo 258 dospělých vedoucích a 90 instruktorů (15–18 let), celkem tedy 1 866 členů zapojených do oddílové činnosti. Další dětské členy do 18 let máme mimo mopíky v rodinném a individuálním členství při základních organizacích i ústředí.

O podporu oddílů mopíků se stará Sdružení mladých ochránců přírody ČSOP (SMOP ČSOP), které má celorepublikovou působnost a výsadní postavení ve Svazu v oblasti práce s dětmi a mládeží. V roce 2017 SMOP ČSOP řídila Rada složená ze zástupců 20 členských základních organizací z celé ČR s registrovanými oddíly mopíků. Pro zajištění své činnosti má SMOP ČSOP kancelář, která pracovala ve čtyřčlenném složení, avšak s řadou externích spolupracovníků a dobrovolníků.

Podpora oddílů v ČSOP je materiálního i nemateriálního charakteru. Kromě finanční dotace nabízí SMOP ČSOP mopíkům prostřednictvím své kanceláře celoroční servis: informace, poradenství, pomoc při zajištění činnosti, kurzy, organizace akcí apod. V roce 2017 jsme uspořádali pro vedoucí mopíků **3 odborné kurzy**. Prvním byl kurz **první pomoci**, který pro nás již tradičně zajišťuje společnost ZDrSEM – kurz první pomoci zážitkem. Proškoleny bylo celkem 11 úspěšných absolventů. Dále proběhl kurz pro **Hlavní vedoucí táborů**, z něhož vzešlo 12 akreditovaných vedoucích. V roce 2017 se konal také kurz **Voyage** pro náctileté začínající vedoucí. Tohoto pětidenního kurzu se zúčastnilo 19 členů ČSOP z oddílů mladých ochránců přírody.

Na podzim roku 2017 proběhla finanční podpora oddílů s cílem podpořit především **nájemné a provoz kluboven, materiální vybavení oddílů a akce**. Zvláště jsme podpořili pořá-

dání letních táborů. Možnosti finanční podpory celoroční činnosti využilo **46 oddílů** a 27 oddílů využilo finanční podporu pro svůj letní tábor. Oddíly jsme podporovali i materiálně. V nabídce byly publikace a další materiály, ze kterých si vedoucí mohli sami sestavit obsah balíčku, který následně obdrželi. Zájem projevilo 46 oddílů.

Informace o práci s dětmi a mládeží a informační servis pro vedoucí oddílů najdete na webu www.mopici.cz.

Kromě podpory oddílů se SMOP ČSOP stará o dvě tradiční celostátní přírodovědné soutěže ČSOP. Pro žáky základních škol je to **Zlatý list**, pro středoškoláky **Ekologická olympiáda**.

Zlatý list

V roce 2017 proběhlo 40 krajských a základních kol Zlatého listu. Krajská kola proběhla ve všech 14 krajích. Celkem se **45. ročníku soutěže** zúčastnilo v postupových kolech **3 846 soutěžících**. Národní kolo se uskutečnilo 12.–17. 6. 2017 v rekreačním středisku Lubenec. Postoupilo do něj **28 soutěžních družstev s bezmála 170 dětskými účastníky**, které doprovázelo **28 dospělých** (vedoucích, pedagogů). Na přípravě, organizaci a odborném zajištění národního kola se pod vedením ředitele národního kola Luďka Hrnčíře podílelo 21 odborníků a lektorů (exkurze, dílny, odborné programy, náplň soutěžní stezky) a 11 organizátorů. **Vítězem** v kategorii mladších se stalo družstvo **Ekokřečci z Gymnázia Česká Lípa**, v kategorii starších družstvo **Kaštani z Českých Budějovic**. V září 2017 byl vyhlášen 46. ročník Zlatého listu pro školní rok 2017/18, do konce roku probíhaly jeho přípravy. Podrobnosti o soutěži najdete na adrese www.zlatylist.cz.

Ekologická olympiáda

Na jaře roku 2017 proběhlo 6 kol **22. ročníku** ve školním roce 2017/17 s tématem **Biokoridory a biobariéry**. Finálové národní kolo se uskutečnilo 1.–4. června 2017 ve Vrchlabí. Zúčastnilo se ho **16 týmů (48 soutěžících středoškoláků)** ze 14 krajů České republiky. Většinu ze soutěžních týmů doprovázeli jejich pedagogové. Opět **zvítězil tým Biskupského gymnázia Bohuslava Balbína z Královéhradeckého kraje**. Na zajištění odborné části se podílelo 8 odborníků a celá řada dalších organizátorů.

V září se rozběhl 23. ročník soutěže s tématem **Dřeviny rostoucí mimo les**. Do konce roku 2017 proběhlo jeho devět krajských kol, další jsou očekávána na jaře 2018. Podrobnosti o soutěži najdete na adrese www.ekolympiada.cz.

Hlavními partnery stěžejních aktivit ČSOP v oblasti práce s dětmi a mládeží byly v roce 2017: **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, NET4GAS, s. r. o., Lesy ČR, s. p., Hlavní město Praha a Státní fond životního prostředí**.

Podrobné informace o práci s dětmi a mládeží v ČSOP najdete v samostatné výroční zprávě Sdružení mladých ochránců přírody ČSOP.

NET4GAS BLÍŽ PŘÍRODĚ

Program NET4GAS Blíž přírodě vznikl v roce 2007 na základě partnerství společnosti NET4GAS, s. r. o., s Českým svazem ochránců přírody. Cílem společného programu je zpřístupňování přírodně zajímavých a cenných míst veřejnosti zábavnou a poučnou formou.

V roce 2017 jsme veřejnosti představili **šest nových lokalit**. Na nich jsme vybudovali interaktivní naučné stezky, kterými se snažíme zajímovosti o zdejší přírodě zprostředkovat dospělým i dětem. Na těchto lokalitách jsme kromě informačních tabulí vybudovali i místa k odpočinku a posezení, pozorovatelný, mostky či vyhlídky.

Informace o všech otevřených lokalitách nalezne veřejnost na internetových stránkách www.csop.cz nebo na www.blizpriode.cz.

Lokality otevřené v roce 2017 a spolupracující organizace

Pozorovatelná Dolní rybník	ČSOP Rybák Svitavy
Solvayův lom	ČSOP při SCHKO Jizerské hory
NS Vráblový paseky	Severomoravské regionální sdružení ČSOP
NS Kabátův kopec	ČSOP Levrekův ostrov
Hrádek v Třebíči	ČSOP Kněžice
NS Poklady Harasova	ČSOP Koniklec

Navíc se v rámci programu zrealizovalo **prvních pět projektů** zaměřených na jednorázové managementové zásahy obnovního charakteru – **Obnova tůní v Jinošovském údolí, Obnova stepního společenstva v Radotínském údolí, Ošetření 3 památných lip v Podhradí, Výsadba stromořadí Pod Karlovem a Založení Arboreta v Polci.**

UKLIĎME SVĚT, UKLIĎME ČESKO!

Podstatou mezinárodních kampaní Uklidme svět! (Clean Up the World!) a Pojdme na to! (Let's Do It!), z kterých jejich česká obdoba vychází, je koordinovaná pomoc a podpora dobrovolníkům při likvidaci nelegálních skládek odpadků a motivace veřejnosti k aktivnímu předcházení zbytečného vzniku nových černých skládek, dalšího nepořádku, potažmo i odpadu samotného.

25. ročník kampaně Uklidme svět, uklidme Česko! v roce 2017 lámal rekordy. Největší dobrovolnické akce v Česku se při **2 500 úklidech** zúčastnilo kolem **96 000 dobrovolníků**. Hlavní úklidová vlna proběhla v polovině dubna (hlavní termín 8. 4.), druhá vlna pak v září (termín 23. 9.). Ve velké míře se zapojily **děti a mládež – kolem 60 % účastníků**. Úspěchem jistě byl i **počet zapojených škol – 415** (o 65 více než v roce 2017). Celkem bylo vysbíráno **1 536 tun odpadků**. Kolem 18 % sebraného odpadu bylo vytříděno a předáno k recyklaci jako druhotná surovina. Velkou podporou jsou pro kampaň organizace, které si berou na starost regionální propagaci, organizují jednotlivé skupiny a zajišťují hladký průběh a komunikaci s ústředím. Příkladem vhodným následování je pomoc **MAS Region Pošembeří**, které se podařilo zkoordinovat přes **70 skupin dobrovolníků** v subkampani Uklidme Pošembeří. Na místních organizátorech je i zajištění likvidace sebraného odpadu, v tomto skvěle vycházejí vstříc obce a města. Na akci si již zvykla média všech druhů a kolem hlavních úklidových termínů se o ní mluvilo a psalo po celé republice.

Organizátoři aktivně sbírali požadavky a následně rozesílali místním organizátorům balíky s pracovními pomůckami. Kromě tradičních potištěných pytlů na odpadky v nich byly i pracovní rukavice či samolepky pro dětské účastníky, trička a reflexní vesty pro vybrané

školy. Rozesláno bylo přes 1 300 balíčků. Vyhlášeny byly rovněž **3 doprovodné fotografické soutěže** a jedna **videosoutěž**; pro školy proběhla speciální **soutěž o nejlepší „poster“** o proběhlém úklidu. Výherci byli oceněni fotoaparáty, tiskárnami a videokamerou, pro vítězné školy byly připraveny exkurze do záchranných stanic či ekovýchovné programy a exkurze. V tradiční krajské soutěži o „Kraj, který prokoukl“ opět dominoval **kraj Středočeský**, který suverénně vyhrál s počtem **444 úklidů**.

Kampaň čile komunikuje přes sociální síť Facebook, kde se zatím podařilo oslovit přes **16 000 lidí**. V různých **médiích** se podařilo zaznamenat na **712 ohlasů**, z nichž byly i desítky vstupů televizních. Do roku 2018 si pořadatelé dávají za **cíl zapojit až 100 000 dobrovolníků** a podpořit zájem škol skrze motivační materiály a návody k interaktivní výuce o odpadech.

Další podrobnosti o naší kampani naleznete na www.uklidmesvet.cz nebo www.uklidmecesko.cz.

Kampaň Uklidme svět, uklidme Česko již 10 let podporuje její generální partner **Nadační Fond Veolia**, bylo tomu tak i v roce 2017.

Ročník 2017 byl dále významně podpořen dotací ze **Státního fondu životního prostředí** částkou téměř **2 000 000 Kč** (rozhodnutí č. 01601662) a dotací **MŽP ČR** ve výši **200 000 Kč** (rozhodnutí č. 179/32/17).

Pro ilustraci, jen materiál rozesílaný dobrovolníkům nás stál téměř 2 000 000 Kč.

Kampaň dále podpořili: E.ON Česká republika, s. r. o., Lesy ČR, ŠKODA AUTO, a. s., Canon CZ, s. r. o., Český rozhlas, společnosti Pytlík, a. s., ČERVA EXPORT IMPORT, Juta, a. s., PPL CZ a další.

NAŠE MOKŘADY

Smyslem této kampaně je ochrana drobných, nenápadných mokřadů. V krajině jsou jich tisíce, mají obrovský význam pro biodiverzitu i pro retenční schopnost krajiny, ale odborná veřejnost o nich prakticky neví. Mokřadům tak hrozí odvodnění, rozorání či zavezení skládkou. Cílem kampaně je rovněž osvěta veřejnosti o významu a ochraně mizejících mokřadů. Mokřady může prostřednictvím webového formuláře na www.nasemokrady.cz zanášet do mapy každý. Informace o nich jsou následně validovány a posléze předávány státním orgánům ochrany přírody. Na vybraných mokřadech pak probíhají přírodovědné průzkumy. Do konce roku 2017 se nám podařilo získat informace o **436 mokřadech**, přičemž **cca 70 %** z nich je přímo **ohroženo** lidskými aktivitami. Více informací o kampani a možnostech zapojit se do mapování neznámých mokřadů naleznete na stránkách www.nasemokrady.cz. Kampaň podpořila společnost **Heineken Česká republika**.

ŽIVÉ STUDÁNKY

Živé studánky jsou další z aktivit zabývajících se vodou v krajině. Tentokrát prostřednictvím studánek – kulturního dědictví po našich předcích. Český svaz ochránců přírody byl v prvním roce trvání tohoto projektu odborným poradcem společnosti **Pepsico**, která je nositelem projektu. Prostřednictvím svých základních organizací jsme vytipovali po třech studánkách v **7 krajích ČR**. Z nich pak elektronickým **hlasováním** na webu www.zivestudanky.cz veřejnost vybrala po jedné v každém kraji a ta byla opravena a upravena.

SETKÁNÍ S PŘÍRODOU

Smyslem celosvazové kampaně Setkání s přírodou je představit veřejnosti naši práci v terénu. Proto zveme veřejnost do přírody, ukazujeme jí zajímavá místa, vždy zajišťujeme zasvěcené odborné průvodce. Zájemci tak mohou v atraktivní době navštívit cenné lokality, vidět vzácné rostliny a živočichy, seznámit se s důvody ochrany vzácných či ohrožených míst a druhů. Kampaň probíhá v rozmezí **10 dnů**, vždy od druhého pátku měsíce června do neděle následujícího týdne. V roce 2017 jsme zorganizovali **16 vycházek do přírody**. Veřejnost se například měla možnost seznámit s **rašeliništěm Swamp** poblíž Máchova jezera, jež se pyšní unikátní flórou a faunou, **naučnou stezku Sudslavický okruh** si mohli návštěvníci projít i s odborným výkladem, na **loukách za Dubečkem** měli možnost setkat se s netopýry. Více informací lze získat na stránkách www.setkanisprirodou.cz.

ŽIVÁ ZAHRADA

V roce 2017 se uskutečnil již **14. ročník** programu Živá zahrada. Cílem této akce je formou jednoduché soutěže motivovat veřejnost ke změně péče o zahrady tak, aby na nich mohli žít aspoň někteří volně žijící živočichové. V předepsaných termínech mají přihlášení soutěžící za úkol pozorovat na svých zahradách předepsané skupiny živočichů. Za pozorování dostávají body a za určitý počet bodů pak obdrží **titul Živá zahrada**. Na konkrétních příkladech tak ukazujeme soutěžícím i veřejnosti, jaké prvky na zahradách živočichům škodí i jak málo stačí, abychom divokým zvířatům poskytli bezpečné místo pro úkryt, rozmnožování a potravu. V roce 2017 bylo držitelem titulu Živá zahrada celkem **41 zahrad**, z toho pouze **2 zahrady** tento rok titul **získaly nově**.

Soutěže se od jejího počátku zúčastnilo již více jak **1 281 zahrad** z celé ČR, včetně **několika desítek zahrad školních**. Díky soutěžícím se nám podařilo získat desítky tisíc údajů o výskytu živočichů na zahradách. Díky práci učitelů také narůstá počet soutěžících v doprovodné **zimní výtvarné soutěži**. Více informací lze nalézt na www.zivazahrada.cz.

OŽIVENÍ STARÝCH ODRŮD OVOCNÝCH DŘEVIN

Záchrana starých a krajových odrůd ovocných dřevin je jednou z tradičních aktivit ČSOP. Po mnoho let byla jedním z podprogramů v Ochráně biodiverzity. V letech 2014–2017 však ČSOP aktivity spojené se záchranou starých odrůd významně posílil. Definoval základní postupy, vytvořil metodiky, později i samostatný web s databázemi starých odrůd a genofondových ploch: www.stareodrudy.cz. Na tomto webu je shromážděna i všechna **dostupná literatura** ke starým odrůdám u nás. Byla vydána i **publikace o podpoře diverzity rostlin a živočichů ve výsadbách starých odrůd**. Program se i v roce 2017 úspěšně rozvíjel. Byl s úspěchem prezentován i na mezinárodní výstavě **Europom 2017** v Olomouci. Program kromě **Ministerstva životního prostředí** v roce 2017 začalo systematicky podporovat i **Ministerstvo zemědělství**.

Spolková činnost

ČSOP je v první řadě společenství lidí, kteří se dokáží společně bavit a trávit volný čas. Většina aktivit se samozřejmě odehrává v základních organizacích ČSOP. Na celostátní úrovni jsou v tomto směru podstatné dvě aktivity:

SETKÁNÍ ČLENŮ A PŘÁTEL ČSOP

Již **16. Setkání členů a přátel ČSOP** se uskutečnilo o prvním zářijovém víkendu na jižní Moravě, v **kempu Apollo v Lednici**. Nabitý program připravilo několik místních organizací ČSOP ve spolupráci se správou **CHKO Pálava**. Zajímavé přednášky, exkurze po Lednicko-Valtickém areálu i nedaleké Pálavě včetně prohlídky jeskyní Na Turoldu, archeoparku v Pavlově či ukázek řezu ovocných stromů, aktivity pro děti, večerní posezení při víně a při muzice, to vše čekalo skoro **250 účastníků**, kteří dorazili i přes mírně nevlídné počasí. Bližší informace o akci lze nalézt na <http://setkani.csop.cz>.

KRÁSA NAŠEHO DOMOVA

Vydávání **časopisu Krása našeho domova** bylo Českým svazem ochránců přírody obnoveno po 50leté přestávce v roce 2001. Časopis vychází jako členský, tedy všichni dospělí členové ČSOP ho dostávají zdarma v rámci svých členských výhod. Časopis dostávají též naši partneři a další zájemci si ho mohou objednat.

I v roce 2017 vyšla **dvě čísla – jarní a podzimní**. Na stránkách se objevily články o invazivních druzích, o bahňácích, o výročí biosférické rezervace Třeboňsko, o návštěvnickém centru Vodní dům, o využití dronů v ochraně přírody, o spolupráci záchranných stanic s myslivci či o zajímavé a opomíjené skupině živočichů – mnohonožkách. Nechyběla ani pravidelná stránka pro děti s úkoly, kvízy či náměty na různé hry, postupné představování lokalit vykoupených v rámci kampaně Místo pro přírodu, rozhovory s významnými osobnostmi ochrany přírody, souhrn nových publikací vydaných ČSOP či aktuální přehled právních novinek. **Starší čísla časopisu** jsou ke stažení na knd.csop.cz, kde je možné si časopis též objednat.

Zelená karta ČSOP

Zelená karta podporuje aktivní přátele přírodních a kulturních památek, mezi které naši členové samozřejmě patří. Po předložení členského průkazu nám partneři poskytují **slevy na vstupy, služby či zboží**. Mezi ně patří především **botanické a zoologické zahrady, hvězdárny, galerie, muzea, jeskyně, rozhledny, hrady, zámky, technické památky, vydavatelství přírodovědné a turistické literatury, ubytovny** aj. Partnerské organizace se naopak snažíme zviditelnovat ve svých časopisech a na internetu.

Program Zelená karta ČSOP má samostatné webové stránky www.zelenakarta.csop.cz, které členům ČSOP poskytují aktualizované informace o všech objektech v programu, kalendář akcí partnerů ČSOP a další informace.

V jednotlivých krajích se v roce 2017 programu Zelená karta ČSOP účastnili tito partneři s následujícími objekty:

název objektu	partneři
Jihočeský kraj	
Bechyňská brána	Husitské muzeum v Táboře
Husitské muzeum v Táboře	Husitské muzeum v Táboře
Chýnovská jeskyně	Správa jeskyní České republiky
Jihočeské muzeum	Historická budova Jihočeského muzea
Milevské muzeum	Milevské muzeum
Muzeum koněspřežky	Jihočeské muzeum
Muzeum lesnictví, myslivosti a rybářství	Národní zemědělské muzeum
Památník Dr. E. Beneše	Husitské muzeum v Táboře
Regionální muzeum v Českém Krumlově	Regionální muzeum v Českém Krumlově
Rodný dům Adalberta Stiftera	Regionální muzeum v Českém Krumlově
Rozhledna Svobody – Hýlačka	Klub českých turistů Tábor
Rožmberský dům	Blatské muzeum v Soběslavi
Tvrz Žumberk u Nových Hradů	Jihočeské muzeum
Vyhlídková věž Kotnov	Husitské muzeum v Táboře
Weisův dům	Blatské muzeum Veselí nad Lužnicí
Jihomoravský kraj	
Biskupský dvůr	Moravské zemské muzeum v Brně
Dům umění Znojmo	Jihomoravské muzeum ve Znojmě
Hrad Znojmo	Jihomoravské muzeum ve Znojmě
Jeskyně Balcarka	Správa jeskyní České republiky
Jeskyně Na Turoldu	Správa jeskyní České republiky
Jeskyně Výпустek	Správa jeskyní České republiky
Kateřinské jeskyně	Správa jeskyní České republiky

Minoritský klášter	Jihomoravské muzeum ve Znojmě
Muzeum vinařství, zahradnictví a životního prostředí Valtice	Národní zemědělské muzeum
Punkevní jeskyně, propast Macocha	Správa jeskyní České republiky
Sloupsko-šošůvské jeskyně	Správa jeskyní České republiky
ZOO PARK Vyškov	ZOO PARK Vyškov
Zoologická zahrada Hodonín	Zoologická zahrada Hodonín
Zřícenina hradu Cornštejn	Jihomoravské muzeum ve Znojmě
Karlovarský kraj	
Bečovská botanická zahrada	ČSOP Berkut
Hvězdárna Františka Krejčího	Hvězdárna a radioklub lázeňského města Karlovy Vary o. p. s.
Městské muzeum Mariánské Lázně	Městské muzeum Mariánské Lázně
Královéhradecký kraj	
Hvězdárna v Úpici	Hvězdárna v Úpici
Muzeum přírody Český Ráj	Muzeum přírody Český Ráj
Muzeum východních Čech v Hradci Králové	Muzeum východních Čech v Hradci Králové
Památník bitvy 1866 na Chlumu	Muzeum východních Čech v Hradci Králové
Podorlický skanzen Krňovice	Dřevozpracující družstvo
Prachovské skály	J. M. Schlik, s. r. o.
Regionální muzeum a galerie v Jičíně – Muzeum hry	Regionální muzeum a galerie v Jičíně – Muzeum hry
ZOO Dvůr Králové, a. s.	ZOO Dvůr Králové, a. s.
Liberecký kraj	
Botanická zahrada Liberec	Botanická zahrada Liberec
Bozkovské dolomitové jeskyně	Správa jeskyní České republiky
Moravskoslezský kraj	
Dům umění	Galerie výtvarného umění v Ostravě
Rozhledna Cvilín	Turistické informační centrum Krnov
Olomoucký kraj	
Arboretum Bílá Lhota	Vlastivědné muzeum v Olomouci
Galerie Špalíček	Muzeum a galerie v Prostějově
Javoříčské jeskyně	Správa jeskyní České republiky
Jeskyně Na Pomezí	Správa jeskyní České republiky
Jeskyně Na Špičáku	Správa jeskyní České republiky
Mladečské jeskyně	Správa jeskyní České republiky

Muzeum a galerie v Prostějově	Muzeum a galerie v Prostějově
Vlastivědné muzeum v Olomouci	Vlastivědné muzeum v Olomouci
Zbrašovské aragonitové jeskyně	Správa jeskyní České republiky
Pardubický kraj	
Dělostřelecká tvrz Bouda	Společnost přátel čs. opevnění
Městské muzeum a galerie Hlinsko	Městské muzeum a galerie Hlinsko
Mlýn v Písečné č. p. 35	ČSOP Zlatá studánka
Muzeum Loutkářských kultur v Chrudimi	Muzeum Loutkářských kultur v Chrudimi
Regionální muzeum v Chrudimi	Regionální muzeum v Chrudimi
Východočeské muzeum v Pardubicích	Východočeské muzeum v Pardubicích
Plzeňský kraj	
Akva Tera	Zoologická a botanická zahrada města Plzně
Galerie Klatovy/Klenová	Galerie Klatovy/Klenová
Galerie muzea Šumavy v Kašperských Horách	Muzeum Šumavy Sušice
Galerie U Bílého jednořozce	Galerie Klatovy/Klenová
Hvězdárna v Rokycanech	Hvězdárna v Rokycanech
Kostel sv. Vavřince v Klatovech	Galerie Klatovy/Klenová
Muzeum Českého lesa v Tachově	Muzeum Českého lesa v Tachově
Muzeum Dr. Bohuslava Horáka v Rokycanech	Muzeum Dr. Bohuslava Horáka v Rokycanech
Muzeum Dr. Šimona Adlera	Muzeum Šumavy Sušice
Muzeum Šumavy Kašperské Hory	Muzeum Šumavy Sušice
Muzeum Šumavy Sušice	Muzeum Šumavy Sušice
Muzeum Šumavy Železná Ruda	Muzeum Šumavy Sušice
Pamětní síň J. Mošny	Muzeum Dr. Bohuslava Horáka v Rokycanech
Vodní hamr Dobřív	Muzeum Dr. Bohuslava Horáka v Rokycanech
Zoologická a botanická zahrada města Plzně	Zoologická a botanická zahrada města Plzně
Praha	
Česko všemi smysly, aneb turistické průvodce po Čechách, Moravě a Slezsku	Nakladatelství Soukup&David, s. r. o.
Dům ochránců přírody	Český svaz ochránců přírody
Hostel Toulcův dvůr	Středisko ekologické výchovy Hl. m. Prahy Toulcův dvůr
Nakladatelství PLOT	Pavel Jeřábek
Národní zemědělské muzeum Praha	Národní zemědělské muzeum
Zoologická zahrada hl. m. Prahy	Zoologická zahrada hl. m. Prahy

Středočeský kraj

Atelier malířky Zdenky Braunerové	Středočeské muzeum Roztoky u Prahy
Důlní expozice Chrutenická šachta	CMA – společnost pro výzkum historického podzemí
Hamousův statek – Zbečno	Hrad Křivoklát
Hrad Křivoklát	Hrad Křivoklát
Hvězdárna Vlašim	Vlašimská astronomická společnost
Koněpruské jeskyně	Správa jeskyní České republiky
Muzeum českého venkova zámek Kačina	Národní zemědělské muzeum
Muzeum Kouřimska v Kouřimi	Regionální muzeum v Kolíně, p. o.
Muzeum lidových staveb v Kouřimi	Regionální muzeum v Kolíně, p. o.
Muzeum Podblanicka – Pobočka Benešov	Muzeum Podblanicka
Muzeum Říčany	Muzeum Říčany
Muzeum T. G. M. Lány	Muzeum T. G. M. v Rakovníku
Muzeum T. G. M. Nové Strašecí	Muzeum T. G. M. v Rakovníku
Muzeum T. G. M. Rakovník	Muzeum T. G. M. v Rakovníku
Muzeum zemědělské techniky Čáslav	Národní zemědělské muzeum
Památník Joachima Barranda ve Skryjích	Muzeum T. G. M. v Rakovníku
Památník Karla Čapka	Památník Karla Čapka
Pamětní síň Jaroslava Fraňka v Nezabudicích	Muzeum T. G. M. v Rakovníku
Parazoo	ČSOP Vlašim

Podblanické ekocentrum ČSOP	ČSOP Vlašim
Podblanická galerie	ČSOP Vlašim
Podblanické infocentrum Vlašim	ČSOP Vlašim
Podbrdské muzeum	Podbrdské muzeum
Podlipanské muzeum v Českém Brodě	Regionální muzeum v Kolíně, p. o.
Pražská brána	Muzeum T. G. M. v Rakovníku
Regionální muzeum v Kolíně, p. o.	Regionální muzeum v Kolíně, p. o.
Skansen Solvayovy lomy	Společnost Barbora z. s.
Středočeské muzeum Roztoky u Prahy	Středočeské muzeum Roztoky u Prahy
Vlastivědné muzeum Jesenice	Muzeum T. G. M. v Rakovníku
Vodní dům	ČSOP Vlašim
Vysoká brána	Muzeum T. G. M. v Rakovníku
Výstavní síň Alice G. Masarykové a Českého Červeného kříže	Muzeum T. G. M. Lány
Zámek Růžkovy Lhotice	Muzeum Podblanicka
Zámek Vlašim	Muzeum Podblanicka
Železniční muzeum ČD v Lužné u Rakovníka	Železniční muzeum ČD v Lužné u Rakovníka

Ústecký kraj

Křížova vila	Regionální muzeum K. A. Polánka v Žatci
Muzejní expozice na Děčínském zámku	Oblastní muzeum v Děčíně
Muzeum Rumburk	Oblastní muzeum v Děčíně
Oblastní muzeum v Děčíně	Oblastní muzeum v Děčíně
Podkrušnohorský zoopark Chomutov, p. o.	Podkrušnohorský zoopark Chomutov, p. o.
Regionální muzeum K. A. Polánka v Žatci	Regionální muzeum K. A. Polánka v Žatci
Soubor staveb lidové architektury Zubrnice	Soubor staveb lidové architektury Zubrnice
Zoologická zahrada Děčín – Pastýřská stěna, p. o.	Zoologická zahrada Děčín – Pastýřská stěna, p. o.

Kraj Vysočina

Hrad Kámen	Muzeum Vysočiny Pelhřimov, p. o.
Zámek Budišov	Moravské zemské muzeum v Brně

Zlínský kraj

Ekopension	ČSOP Veronica Hostětín
Hvězdárna Valašské Meziříčí	Hvězdárna Valašské Meziříčí
Hvězdárna Vsetín	Hvězdárna Vsetín, oddělení Muzea regionu Valašsko, p. o.

Poděkování

Generálním partnerem ČSOP byla v roce 2017 společnost NET4GAS, s. r. o.

Partneři programů

Generálním partnerem Národního programu Ochrana biodiverzity byly **Lesy České republiky, s. p.**

Generálním partnerem kampaně Uklidme svět, uklidme Česko! byl **Nadační fond Veolia.**

Velmi významnou finanční částkou nás v roce 2017 podpořily

Hlavní město Praha

Lesy České republiky, s. p.

Michal Matuška – Orchis film

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Ministerstvo zemědělství

Ministerstvo životního prostředí

Nadace Martina Romana (Čtení pomáhá)

Nadační fond Veolia

NET4GAS, s. r. o.

Státní fond životního prostředí

dárkyně, která nechce být jmenována

Naši činnost v roce 2017 významně podpořili

Bernat Jan

Bryndová Eva

Cuřínová Zdena

ČERVA EXPORT IMPORT, a. s.

Damohorský Milan

Doležal Michal

GAEA, s. r. o.

Haltuf Jan

Jarůšková Monika

J.T.O. SYSTÉM, s. r. o.

Kapavík Tomáš

Josef Kernal, IZOLACE

Konečná Alena

Kopecký Jiří

Košková Bohumila

Kreplová Jitka

Křístek Bronislav

Kypta Jan

Lehovec Jan

Machovská Věra

Matýs Jiří

MEGABOOKS CZ, s. r. o.

Moldan Bedřich

Mollerová Jana

Nadační fond Anima

Perfect Crowd, s. r. o.

Petrášková Marie

Pod křídly, s. r. o.

PORTA, s. r. o.

PPL CZ

Procházka Boris

Raška Zdeněk Robin

Slabý Aleš

Suchá Zdena

Šípovi Robert a Markéta

Špačková Eva

Dále naši činnost v roce 2017 podpořily tyto osoby a instituce

Aksamitová Alena, ALPIQ ENERGY SE, ANIMACO, s. r. o., Balážík Jakub, Banzelová Hana, Bárta Drahomír, Baumgartner Milena, Blahutová Martina, Čapek Ondřej, Černochová Pavla, Čertner Martin, Česká spořitelna, a. s., Dočekalová Jolana, Dvořáková Alena, Ekrt Libor, Farby Ilona, Gemprle František, Gonda Marek, Hájek Martin, Hakr Tomáš, Henkl Dan, Hladká Eva, Hýbl Radek, Charvátová Dagmar, Chudan Jan, Janeček Petr, Ježior Miroslav, Jirásková Olga, Jiroušek Jan, Johnová Dagmar, Jurman Miroslav, Juta, a. s., Klimeš Jiří, Kočvarová Kateřina, Komendová Jitka, Krob David, Langhammer Jiří, Liška David, Machovská Ilona, Mandlík Tomáš, Marek Patrice, Matějka Martin, Michalíček Josef, Možný František, Nakladatelství Leges, s. r. o., Nedělníková Dana, Obec Kestřany, Opluštilová Radka, Pazderka Tomáš, Petercová Veronika, Petrboková Dana, Plachý Jaromír, Posker Petr, Prausová Romana, Ptáček Ladislav, Pytlík, a. s., Rajcan Martin, Rogerová Diana, Rolenc Roman, Rybenský Lumír, Samková Věra, Skála Zdeněk, Skrbková Hana, Skuček Miroslav, Smrčková Anna, Sobotka Milan, Spina Filip, Stibůrková Petra, Straková Petra, Svobodová Eva, Šimková Rafaela, Šmilauer Petr, Šulc Radek, Švarcová Ivana, Vacková Eva, Valentová Dana, Valoušek Michael, Víta Radovan, Wagnerová Eva, Zábojník Miloslav, Zádrapa Lukáš, Zdeněk Jan, Židek Libor a další.

V roce 2017 s námi perfektně spolupracovali

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR	Jiří Kruml (MZe)
Markéta Bayerová	Zuzana Kučerová (NET4GAS)
Jaromír Bláha (Hnutí Duha)	Jaromír Maštěra
Anna Bláhová	Dita Misterková
Marta Bryndová	časopis Naše příroda
Pavel Bureš (Národní památkový ústav)	Miroslav Novotný
Jiří Císař	Ema Pantie
COEX, s. r. o.	Pavel Pešout (AOPK ČR)
Barbora Čepelová (AOPK ČR)	Miroslav Poživil a Tereza Štočková
Česká rada dětí a mládeže	Jana Prchalová
Milan Damohorský	Protisk České Budějovice
Jiří Dousek	Bohumil Reš
Ekolist	Jiří Rom (Magistrát hl. m. Prahy)
Fórum dárců	Tomáš Růžička
Monika Fridrichová	Petra Schnitzerová
David Fuka (MŽP)	Patrik Sláma
Alena Hájková	Petr Stloukal (MŽP)
Pavčina Hájková	Jiří Stonawski (Lesy České republiky, s. p.)
Martin Hromádko a David Bárta (FIM Univerzita Hradec Králové)	Jan Šíma (MŽP)
Jiří Klápště (MŽP)	Jana Štěpánová (studio RedGreenBlue)
Jindřich Košner	TIGIS, s. r. o.
Dominika Kovaříková	Lenka Tomášková (AOPK ČR)
Michal Krátký	Jiří Vait, Povodí Vltavy, s. p.

Všem výše uvedeným osobám a institucím **děkujeme.**

Hospodaření ČSOP v roce 2017

ROZVAHA K 31. 12. 2017 (v celých tisících Kč)

AKTIVA	1. 1. 2017	31. 12. 2017
A. Dlouhodobý majetek celkem	37 978	38 457
I. Dlouhodobý nehmotný majetek celkem	73	73
software	73	73
II. Dlouhodobý hmotný majetek celkem	47 828	49 145
pozemky	22 283	23 553
stavby	21 175	21 175
samostatné hmotné movité věci a soubory hmotných movitých věcí	2 772	2 772
drobný dlouhodobý hmotný majetek	1 598	1 645
IV. Oprávky k dlouhodobému majetku celkem	-9 923	-10 761
oprávky k softwaru	-73	-73
oprávky ke stavbám	-5 834	-6 524
oprávky k samostatným movitým věcem a souborům movitých věcí	-2 418	-2 519
oprávky k drobnému dlouhodobému hmotnému majetku	-1 598	-1 645
B. Krátkodobý majetek celkem	9 066	8 724
II. Pohledávky celkem	4 907	4 669
odběratelé	265	316
poskytnuté provozní zálohy	216	246
ostatní pohledávky	13	27
jiné pohledávky	4 259	1 588
dohadné účty aktivní	154	2 492
III. Krátkodobý finanční majetek celkem	4 114	3 990
pokladna	106	57
ceniny	6	8
účty v bankách	3 988	3 911
majtkové cenné papíry k obchodování	14	14
IV. Jiná aktiva celkem	45	65
náklady příštích období	45	53
příjmy příštích období	0	12
AKTIVA CELKEM	47 044	47 181

PASIVA

A. Vlastní zdroje celkem	42 866	41 909
I. Jmění celkem	42 342	42 938
vlastní jmění	42 342	42 938
II. Výsledek hospodaření celkem	524	-1 029
účet výsledku hospodaření	0	-1 550
výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení	-1571	0
nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta minulých let	2 095	521
B. Cizí zdroje celkem	4 178	5 272
III. Krátkodobé závazky celkem	3 972	4 945
dodavatelé	150	381
přijaté zálohy	1 798	3 765
ostatní závazky	10	0
zaměstnanci	284	295
ostatní závazky vůči zaměstnancům	4	4
závazky k institucím s.z. a veřejného zdr. poj.	157	165
ostatní přímé daně	39	41
daň z přidané hodnoty	81	167
jiné závazky	1 383	104
dohadné účty pasivní	66	23
IV. Jiná pasiva celkem	206	327
výdaje příštích období	195	110
výnosy příštích období	11	217
PASIVA CELKEM	47 044	47 181

VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY KE DNI 31. 12. 2017

položka	2017		
A. Náklady	Hlavní činnost	Hosp. činnost	Celkem
I. Spotřebované nákupy celkem	2 795	3 388	6 147
spotřeba materiálu, energie a ostatních neskladovaných dodávek	1 084	94	1 178
II. Služby celkem	1 675	3 294	4 969
opravy a udržování	55	33	88
cestovné	108	90	198
náklady na reprezentaci	56	25	81
ostatní služby	1 456	3 146	4 602
III. Osobní náklady celkem	5 351	446	5 797
mzdové náklady	4 075	333	4 408
zákonně sociální pojištění	1 275	113	1 388
zákonně sociální náklady	1	0	1
IV. Daně a poplatky celkem	101	6	107
V. Ostatní náklady celkem	23 771	8	23 779
sml. pokuty, úroky z prodlení, ost. pokuty a penále	2	0	2
nákladové úroky	22	0	22
kursové ztráty	1	0	1
dary	5	0	5
jiné ostatní náklady	23 741	8	23 749
VI. Odpisy, prod. majetek a tvorba rezerv... celkem	733	139	872
odpisy dlouhodobého majetku	733	106	839
prodaný materiál	0	33	33
VII. Poskytnuté příspěvky celkem	17	0	17
poskytnuté členské příspěvky	17	0	17
Náklady celkem	32 732	3 987	36 719

B. Výnosy	Hlavní činnost	Hosp. činnost	Celkem
I. Provozní dotace celkem	25 780	0	25 780
provozní dotace	25 780	0	25 780
II. Přijaté příspěvky celkem	3 615	0	3 615
přijaté příspěvky (dary)	2 732	0	2 732
přijaté členské příspěvky	883	0	883
III. Tržby za vlastní výkony a za zboží	1 324	3 920	5 244
IV. Ostatní výnosy celkem	488	9	497
sml. pokuty a úroky z prodlení, ost. pokuty a penále	0	9	9
zúčtování fondů	488	0	488
V. Tržby z prodeje majetku celkem	0	33	33
tržby z prodeje materiálu	0	33	33
Výnosy celkem	31 207	3 962	35 169
Výsledek hospodaření před zdaněním	-1 525	-25	-1 550
Výsledek hospodaření po zdanění	-1 525	-25	-1 550

Summary Zusammenfassung

SUMMARY

Czech Union for Nature Conservation (ČSOP) is the largest environmental non-governmental organization in the Czech Republic. Since its establishment in 1979, ČSOP has brought together people interested in nature conservation and environmental issues as well as cultural heritage preservation. In the year 2017 the union included 314 registered local chapters throughout the territory of the country, with a total of 6 831 members.

Preservation and restoration of biodiversity, management of rare biotopes and conservation of threatened plant and animal species are all part of the Union's mission. In the year 2017 ČSOP supported 209 of smaller projects on the biodiversity conservation implemented by local chapters of the Union and other civic associations.

In 1998 ČSOP's A Place for Nature program picked up a pre-1950 tradition and initiated a land trust movement in the Czech Republic. In 2017 the Land Trust Council granted accreditation to 60 land trusts, which employ long-term property rights (ownership, long-term lease or legal burden) for the aims of natural and cultural heritage conservation.

ČSOP has been running a National Network of Handicapped Wildlife Stations, covering virtually the entire territory of the Czech Republic since 1998. The National Network of Rescue Centers program coordinates the activity of 33 centers providing care to injured or otherwise handicapped wild animals found by the general public. Stations took in 22 537 animals in the year 2017. 56 % of the accepted animals were released back into the wild.

ČSOP raises the environmental awareness of the public mainly through its 46 environmental centers. Next to other activities, these "eco-centers" run environmental awareness campaigns, organize lectures, discussion meetings, provide up-to-date information on the environment, hands-on conservation work for volunteers and educational programs for schools.

Systematic work with children and young people is an integral part of the CSOP activity. Most of the children and members below 18 years in ČSOP are involved in Young Environmentalist groups with year-round extracurricular activities, including weekly meetings, weekend outings and summer camps.

ČSOP publishes a variety of printed materials, such as informational brochures, educational leaflets or specialized handbooks in ČSOP's methodological series. The membership magazine Beauty of Our Homeland comes out twice a year. Many publications and materials are published also by various local chapters of the Union.

In 2017 ČSOP continued to be a member organization of IUCN and UNEP National Committee for the Czech Republic. ČSOP as a whole, as well as many of its local chapters cooperate with various conservation-oriented organizations in other countries.

The income managed by the Central Executive Council of ČSOP (ÚVR ČSOP) in the year 2017 totaled 34,7 million Czech crowns; its expenditure totaled 36,2 million Czech crowns. ČSOP's Association of Young Environmentalists (SMOP ČSOP) which is in charge of the activities for children and youth, and ČSOP's local chapters (ZO ČSOP) have separate budgets..

ZUSAMMENFASSUNG

Der tschechische Bund für Naturschutz (ČSOP) ist eine Bürgervereinigung deren Mitglieder das Interesse verbindet, für die Umwelt und den Naturschutz aktiv zu werden. ČSOP wurde 1979 eingerichtet. Im Jahr 2017 hat ČSOP 314 Grundorganisationen im Rahmen der Tschechischen Republik vereinigt. 6 831 Mitglieder einschließlich Kinder wurden in ČSOP registriert.

Die Erhaltung und Wiederherstellung der Biodiversität, die Sorge für wertvolle Biotope oder Unterstützung bedrohter Pflanzen- und Tierarten, sind die besondere Anliegen des Verbandes. Im Jahr 2017 wurden 209 Projekten der Grundorganisationen und anderer Bürgervereinigungen vom ČSOP im Rahmen des Programmes Schutz der Artenvielfalt unterstützt.

Das Ziel des Programms Raum für Natur ist der Schutz wertvoller Standorte und Bauwerke. ČSOP strebt es an, langfristige Rechte an solchen Orten und Bauwerken zu erwerben. Diese Tätigkeit ermöglicht es ČSOP mittels örtlicher Grundstücksvereine diese Orte und Bauwerke besser zu pflegen. Bei der Ausführung arbeitet ČSOP mit verschiedenen anderen Organisationen zusammen. Im Jahr 2017 wurden 60 Grundstücksvereine von ČSOP akkreditiert.

Im Rahmen des Programms Nationales Netzwerk der Rettungsstationen koordiniert ČSOP 33 Stationen, die für verletzte und behinderte Tiere sorgen, um sie auf die Rückkehr in die Natur vorzubereiten. Das Netzwerk deckt die ganze Tschechische Republik ab. 22 537 Tiere sind im Jahr 2017 in die Rettungsstationen gelangten. Es ist zu ČSOP gelungen, mehr als die Hälfte der geretteten Tiere wieder auszuwildern.

Mit Hilfe der Umwelterziehung, Bildung und Umweltaufklärung strebt ČSOP danach, die Inhalte seiner Arbeit und auch die Informationen über den Umweltzustand der Öffentlichkeit nahe zu bringen. Die Haupttätigkeiten der 46 Ökozentren des ČSOP bestehen aus der Mitarbeit an Schulen, der Durchführung von Veranstaltungen für die Öffentlichkeit und der Veranstaltung von Wettbewerben, Exkursionen und Feldbeobachtungen.

Eine systematische Arbeit mit Kindern und Jugendlichen ist ein Bestandteil der Vereintätigkeit. ČSOP hat derzeit Mitglieder (bis 18 Jahren) in vielen Gruppen der Jungen Naturschützer. In diesen Gruppen finden ganzjährig regelmäßige Zusammenkünfte und Wochenendveranstaltungen sowie Ferienlager statt. Sie widmen sich einem breiten Tätigkeitsspektrum. Manche Gruppen sind eher fachlich ausgerichtet, bei anderen steht der Aufenthalt in der Natur im Mittelpunkt.

ČSOP gibt viele verschiedene Publikationen wie Infobroschüren, Aufklärungsflugblätter und Fachliteratur im Rahmen der Verfahrensreihe des ČSOP heraus. Das Mitgliedermagazin Schönheit unserer Heimat erscheint halbjährlich. Auch die Ortsgruppen geben zahlreiche Publikationen heraus.

ČSOP ist ein Mitglied der IUCN und ein Gründungsmitglied des Tschechischen National Komitees des UNEPs.

Die Einkünfte des Zentralen Exekutivrates von ČSOP für das Jahr 2017 betragen 34,7 Millionen Tschechische Kronen. Der Verband der Jungen Naturschützer von ČSOP, der die Aktivitäten für Kinder und die Jugendliche koordiniert, und die Grundorganisationen von ČSOP haben ein unterschiedliches Budget.

Pojďte s námi do přírody! Otevřeli jsme pro vás již více než 80 lokalit.

Blíž přírodě

	Objevte studánku, kde žijí mločí skvrnití. Mločí studánka, Myslík / Frýdek-Místek	
Porovnejte si délku skoku s blechou nebo jelenem. Zásmucká Bažantnice Zásmuky / Kolín		Otužte se v přírodním knajpovišti. Semanínská stezka, Semanín / Ústí n. Orlicí
	Bivakujte v zaniklé osadě. Umíř, Plachtín / Plzeň – sever	Poučte se o jediné lokalitě kriticky ohrožené byliny kandík psí zub v ČR. Medník, Hradištko / Praha – západ
Pohrajte si s vodním mlýnkem. Capartické louky, Capartice / Domažlice		Pozorujte až 160 druhů ptáků. Rezervace Štěpán, Děhylov / Ostrava
	Obejděte s námi celý Svět. Cesta kolem Světa, Třeboň	Učte se poznávat přírodu nejen očima. Les plný smyslů, Krásná Lípa / Děčín
	Podívejte se na líhniště pro hady a ještěrky. Mokřadní louka Kolo, Slavkov / Uh. Hradiště	

S Českým svazem ochránců přírody jsme v rámci programu NET4GAS Blíž přírodě zpřístupnili veřejnosti již více než 80 přírodních cenných lokalit.

Přesvědčte se na www.blizpriode.cz a vyrazte rovnou do přírody!

www.net4gas.cz

Již téměř 40 let

chráníme naši krajinu,
pečujeme o cenné přírodní

lokality, pomáháme přežít desítkám
ohrožených druhů zvířat a rostlin, ukazujeme
dětem i dospělým krásu kolem nich.

Mimo jiné...

- dlouhodobě pečujeme o téměř 3 500 hektarů přírodně cenných ploch a několik desítek památkových objektů
- realizujeme stovky projektů, napomáhajících přežití vzácných druhů rostlin a živočichů v naší přírodě
- provozujeme síť záchranných stanic pro handicapované volně žijící živočichy, která ročně navrátí zpět do přírody téměř 10 000 zvířat
- prostřednictvím čtyř desítek ekocenter nabízíme zajímavé vycházky, přednášky, výstavy a mnoho dalších aktivit
- pro členy našich oddílů Mladých ochránců přírody i další děti připravujeme pravidelné schůzky, víkendové akce i každoroční táborové pobyty

Pomozte nám i vy!

www.csop.cz

Český svaz ochránců přírody

Michelská 5, Praha 4, tel.: 222 516 115

Výroční zpráva ČSOP 2017

Vydal: Český svaz ochránců přírody

tel.: 222 516 115

e-mail: info@csop.cz

web: www.csop.cz

foto: archiv ČSOP

grafická úprava: RedGreenBlue, Jana Štěpánová, 2018

ilustrace: © Lukáš Bradáček, 2018

tisk: TISKÁRNA PROTISK, s. r. o., České Budějovice

ISBN 978-80-86770-60-4

